УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
851/19.12.2025

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р инж. Лъчезар Спасов Хрисчев
Ръководител на катедра „Технология и механизация на строителството“
при УАСГ

относно дисертационен труд „Публично-частното партньорство като форма за реализация на строителен инвестиционен проект” на инж. Реджеп Топал за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“ по докторска програма „Организация и управление на производството /строителството/“

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на заповед N 844/12.11.2025 г. на Ректора на УАСГ доц. д-р арх. Г. Кутова-Каменова, с която съм назначен за член научното жури по горепосочената процедура.

1.Общи сведения за процедурата и предоставени материали

Инж. Реджеп Топал е зачислен като редовен докторант към катедра „Организация и икономика на строителството“ на Строителния факултет на Университета по архитектура, строителство и геодезия през 2021 г. По процедурата за защита са представени следните материали: заповед N 844/12.11.2025 г. за назначаване на научно жури; дисертационен труд; автореферат; автобиография; декларация за оригиналност; декларация за изпълнение на минималните изисквания съгласно Правилника за прилагане на ЗРАСРБ; публикации по темата на дисертационния труд; заповед за зачисляване в докторантура и заповед за отчисляване с право на защита.

2. Кратки биографични данни

Инж. Реджеп Топал завършва УАСГ през 2013 г., специалност „Пътно строителство”. Завършил е също и магистърска програма по управление и технологии на проекти в транспортната инфраструктура. В периода от 2021 г. до 2024 г., инж. Топал е редовен докторант към катедра „Организация и икономика на строителството“. Притежава професионален опит в областта на транспортното строителство и транспортната инфраструктура, като е заемал ръководни, експертни и управленски позиции.

3. Характеристика на дисертационния труд

3.1. Актуалност на темата

Представеният дисертационен труд е посветен на въпросите, свързани с развитието на публично-частното партньорство (ПЧП) в България, с акцент върху ПЧП в областта на строителството. Развитието на такъв тип форми партньорство в България е сравнително ограничено в сравнение с други европейски държави, като липсват установени модели и технологии за реализация на ПЧП проекти. Също така липсват конкретни методики за оценка на техническата осъществимост, сравнение на технически алтернативи и обвързването им с финансово-икономическото моделиране и анализи. Дисертационният труд е насочен имено към създаване на научно обоснован и практически приложим модел за решаване на тези проблеми, чрез разработване на приложен модел за оценка на ПЧП проекти от гледна точка на тяхната техническата осъществимост.

Предвид гореизложеното, темата на дисертацията, целта и задачите, които са поставени са актуални, особено като се отчетат съвременните тренденции, свързани с необходимостта от ефективно управление на публичните разходи, прехвърляне на рискове към частния сектор и достъпа до иновативни услуги.

3.2 Съдържание на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е с обем 154 страници, като съдържа 40 фигури, 9 таблици и 13 формули. Използвани са 114 литературни източника. Текста на дисертационния труд се състои от увод, четири глави и заключение.

В увода на дисертацията са обобщени актуалноста и значимоста на изследването, дефинирани са предмета и обекта на изследването, изследователската хипотеза, целта и задачите на дисертационния труд.

В първата глава на дисертацията, озаглавена „Литературен обзор", са разгледани международна практика и икономическите области на приложение на ПЧП, стандартите и добри практики в управлението на проекти, проектната и правно-нормативна среда на публично-частното партньорство, моделите на такъв тип проекти и др.

В следващата втора глава са представени изследвания, свързани с определянето на критичните фактори за успех на ПЧП проектите в България. Изследването е структурирано в пет основни части, като ясно са дефинирани целите и е представена методология на изследването. Чрез емпирично анкетно проучване са събрани данни за критичните фактори за успех, които са анализирани и на тази база са формулирани изводи и заключения за критичните фактори, които имат пряко влияние върху потенциал за успех на този тип проекти.

В трета глава „Проектиране на интегриран модел за оценка на ПЧП проекти" е представено предложение на модел за оценка на ПЧП проектите, който може да бъде използван от вземащите решения заинтересовани страни. В рамките на изложението са

представени фазите на ПЧП и структурата на модела, включваща количествени и качествени показатели, техническа, финансова и икономическа жизнеспособност.

В следващата четвърта глава са дадени основните етапи от разработването на софтуерно приложение за оценка на техническата осъществимост на ПЧП проектите. Представени са неговата архитектура, функционалности и възможности за адаптиране към различни видове инфраструктурни проекти.

Дисертацията завършва със заключение, изводи и препоръки, към което са включени насоки и предложения за бъдещи изследвания. Обобщено е, че прилагането на модел за оценка на техническата жизнеспособност на ПЧП проекти в строителството, създава предпоставки за тяхното обективно оценяване.

4. Научни и приложни приноси

Претенциите на автора за приноси са обобщени в шест точки. Приносите са научни, методически и приложни и отразяват успешно решените задачи, които са поставени при разработването на дисертационния труд. Те ще допринесат за разширяване и обогатяване на познанията в областта на публично-частното партньорство в България, и в частност в строителството.

5. Автореферат

Авторефератът се състои от 41 стр. и правилно отразява основните части от представената дисертация. Към автореферата са включени също справка за приносите и списък на публикациите, свързани с темата на дисертацията.

6. Публикации свързани с дисертационния труд

Представени са три публикации свързани с темата на дисертацията, които са в съавторство с научния ръководител на докторанта. И трите публикации са в сборници с доклади на международни научни конференции, проведени в България. Направената справка показва, че докладите са публикувани в издания, включени в Националния референтен списък на НАЦИД. В публикациите са отразени някои основни моменти и резултати от дисертационния труд. Не е представен списък на известни цитирания.

7. Критични бележки и препоръки

Представеният дисертационен труд представлява завършено научно изследване, разработено на много добро ниво, представено в необходимия обем и с нужното качество. Изпълнени са наукометричните показатели за придобиване на ОНС „доктор".

Към представения дисертационния труд имам следните критични бележки и препоръки, част от които са с чисто редакционен характер:

1. В някои от фигурите се наблюдават текстове на английски език. Въпреки, че коректно е направено позоваване на съответните литературни източници, препоръчително е всички текстове да бъдат на български език.
2. Таблица 6 на стр. 92 е по-правилно да бъде наименувана като фигура.
3. Номерата на формулите са изписани под тях. Общоприето е, номерата на формулите да бъдат посочени в дясно след самата формула, номерирани последователно с арабски числа, заградени в скоби.
4. Представеното в Глава 2 изследване е изключително оригинално. Считам, че резултатите биха могли да се анализират, обработят и представят в по-голяма дълбочина.

Препоръчвам да бъдат продължени изследванията в тази област, още повече, че достатъчно точно са формулирани насоките за бъдещи изследвания по темата. Препоръчвам също, основни резултати от дисертационния труд да бъдат популяризирани, чрез публикации в авторитетни научни издания, индексирани в световноизвестните бази данни Scopus и Web of Science.

8. Заключение

Считам, че инж. Реджеп Топал се е справил успешно с поставените в дисертацията задачи. Изложеното в настоящото становище ми дава основание да твърдя, че представения труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователна и научна степен „доктор“ на инж. Реджеп Топал в научно направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“ по научна специалност „Организация и управление на производството (строителство)“.

Изготвил: ....
(доц. д-р инж. Лъчезар Христев)

гр. София
19.12.2025 г.